

KEMIAN SIVUT

Ylioppilaskokeen kemian kysymykset, syksy 2001

1. Selvitä, mitä kemiallisia muutoksia tapahtuu, kun: **a)** vesi kiehuu, **b)** rauta ruostuu merivedessä, **c)** sokeri käytetään alkoholiiksi.

[Ratkaisu](#)

2. Natriumperoksidin (Na_2O_2) ja hiilidioksidin välistä reaktiota, jossa muodostuu natriumkarbonaattia ja happea, käytetään avaruusalusten ilmanpuhdistimissa sitomaan hengitettäessä muodostuvaa hiilidioksidia ja vapauttamaan happea. **a)** Laadi reaktioyhtälö. **b)** Kuinka monta grammaa hiilidioksidia syntyy vuorokaudessa, kun ihminen hengittää ilmaa keskimäärin 4,5 l/min ($t = 25\text{ }^\circ\text{C}$, $p = 1,0\text{ bar}$) ja uloshengitettävä ilma sisältää 3,4 tilavuusprosenttia hiilidioksidia? **c)** Kuinka paljon natriumperoksidia tarvitaan tämän hiilidioksidin sitomiseen?

[Ratkaisu](#)

3. Oheinen kaavio liittyy reaktioon, jossa eräs suola liukenee veteen.

- a)** Vapautuuko vai sitoutuuko reaktiossa energiaa?
b) Lämpeneekö vai jäähtyykö liuos reaktion aikana?
c) Liukeneeko kyseinen suola runsaammin kuumaan vai kylmään veteen?
d) Voidaanko reaktiolämpöjen avulla tehdä yleisiä päätelmiä reaktioiden nopeudesta.
- Perustele vastauksesi.

 energiakaavio

[Ratkaisu](#)

4. Alla on lueteltu joukko yhdisteitä ja eräitä kemian käsitteitä. Mitkä näistä voidaan yhdistää toisiinsa? Esitä vastuksessa kunkin yhdisteen rakennekaava ja merkitse näkyviin kaikki siihen liittyvät käsitteet käyttäen annettua numerointia.

a) etyyni	1) tasomainen rakenne
b) 1,1-dikloorieteeni	2) <i>cis-trans</i> -isomeria
c) bentseeni	3) poolinen molekyyli
d) pyridiini	4) optinen isomeria
e) 2-butanoli	5) lineaarinen (sauvamainen) rakenne
f) 2,2-dimetyylipropaani	6) aromaattinen hiilivety
	7) heterosyklinen yhdiste
	8) tetraedrinen hiiliatomi

[Ratkaisu](#)

5. Korkeassa lämpötilassa reaktion

- tasapainovakio $K = 0,090$. **a)** Osoita, että reaktion tasapainotila on riippumaton reaktioastian tilavuudesta.
b) Tapahtuuko reaktio etenevään vai käänteiseen suuntaan, kun 1,0 g typpeä, 1,0 g happea ja 1,0 g

typpimonoksidia saatetaan reagoimaan keskenään? c) 0,25 litran astiaan suljettiin 1,0 g happea, 1,0 g typpeä ja 1,0 g typpimonoksidia. Mikä oli astiassa olevan kaasuseoksen tiheys, kun tasapaino oli asettunut?

[Ratkaisu](#)

6. a) Miten rasvasta voidaan valmistaa saippuaa? b) Oheinen kuva esittää saippuan toimintaa, kun kyseessä on rasvatahra. Selvitä kuvaa hyväksi käyttäen saippuan pesuvaikutus.

[Ratkaisu](#)

7. Tehtäväsi on saattaa erilleen komponentit seuraavista seoksista:

- a) kvartsihiekkä ja natriumkloridi (kiinteä seos)
b) vesi ja asetoni (nestemäinen seos)
c) typpi ja rikkidioksidi (kaasuseos)

Miten menetättelet?

[Ratkaisu](#)

- +8. Millä perusteella alkuaineiden jaksollinen järjestelmä on muodostettu? Valitse jokin jaksollisen järjestelmän ryhmä ja jokin jakso ja selvitä niihin kuuluvien alkuaineiden ominaisuuksissa tapahtuvia systemaattisia muutoksi ja syitä niihin.

[Ratkaisu](#)

KEMIAN SIVUT

[Yo-sivujen alku](#)

